

Решење: Задача 2 (10 поена)

Део А - Ларморова прецесија (3 поена)

(а) Заменом $\vec{\mu} = -g\vec{S}$ у $\frac{d\vec{S}}{dt} = \vec{\mu} \times \vec{B}$ добијемо $\frac{d\vec{\mu}}{dt} = -g\vec{\mu} \times \vec{B}$. Како је $(\vec{\mu} \times \vec{B}) \perp \vec{\mu}$ то је и $\frac{d\vec{\mu}}{dt} \perp \vec{\mu}$ [0,5п].
Сада је $\vec{\mu} \cdot \frac{d\vec{\mu}}{dt} = 0$ тј. $\frac{d|\vec{\mu}|^2}{dt} = 0$ одакле $\mu = |\vec{\mu}| = \text{const.}$ [0,5п]

(б) Слично, имамо да је $\vec{B} \cdot \frac{d\vec{\mu}}{dt} = 0$ тј. $\frac{d(\vec{B} \cdot \vec{\mu})}{dt} = 0$ одакле је $\vec{B} \cdot \vec{\mu} = \text{const.}$ Следи да се и угао који заклапају вектори \vec{B} и $\vec{\mu}$ не мења, па врх вектора $\vec{\mu}$ описује кружницу. [0,5п]

(в) Користећи да је $\vec{B} = B\vec{e}_z$, моментна једначина за магнетни момент честице постаје $\frac{d\vec{\mu}}{dt} = -g\mu B \sin\phi \vec{e}_\theta$ [0,5п]. Пројекцијом на правац \vec{e}_θ добијемо $\frac{d\mu}{dt} = -gB\mu \sin\phi$ [0,5п]. Како врх вектора $\vec{\mu}$ описује кружницу полупречника $\mu \sin\phi$, као на слици 1, следи $d\mu = \mu \sin\phi d\theta$ одакле добијемо да је Ларморова фреквенца $\frac{d\theta}{dt} = \omega_L = -gB$. [0,5п]

Део Б - Прелазак у ротирајући референцијни систем (4 поена)

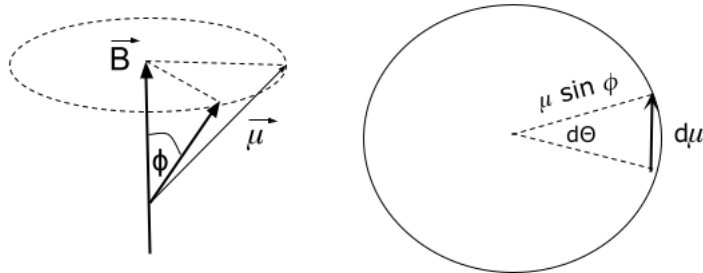
(а) Користећи релацију из текста задатка, добијемо $\left(\frac{d\vec{\mu}}{dt}\right)_{\text{rot}} = \left(\frac{d\vec{\mu}}{dt}\right)_{\text{lab}} - \vec{\omega} \times \vec{\mu} \Rightarrow \left(\frac{d\vec{\mu}}{dt}\right)_{\text{rot}} = -g(\vec{\mu} \times \vec{B}) - \vec{\omega} \times \vec{\mu}$ [0,5п]. Коришћењем дистрибутивности добијемо: $\left(\frac{d\vec{\mu}}{dt}\right)_{\text{rot}} = -g\vec{\mu} \times \left(\vec{B} - \frac{\vec{\omega}}{g}\right) = -g\vec{\mu} \times \vec{B}_{\text{eff}}$ [0,5п].

(б) Будући да смо добили исти облик једначине за магнетни момент честице у систему S' , Ларморова фреквенца у систему S' је: $\omega'_L = -gB_{\text{eff}} = -g\left(B - \frac{\omega}{g}\right)$ (0,5 п).

(в) Посматрајмо магнетно поље из ротирајућег система. У овом систему магнетно поље је облика $\vec{B} = B_0\vec{e}_z + b\vec{e}_x$ [1п]. У систему који ротира, ефективно магнетно поље је $\vec{B}_{\text{eff}} = \left(B_0 - \frac{\omega}{g}\right)\vec{e}_z + b\vec{e}_x$ [1п]. Нова Ларморова фреквенца је $\Omega_L = -gB_{\text{eff}} = -g\sqrt{\left(B_0 - \frac{\omega}{g}\right)^2 + b^2}$ [0,5п].

Део В - Квантна природа спина (3 поена)

(а) На месту где се налази екран Е, по Хајзенберговом принципу, важи: $\Delta x \Delta p_x \geq \frac{\hbar}{2}$. Несигурност импулса атома је $\Delta p_x \geq \frac{\hbar}{2\Delta x}$. Током времена t , несигурност ширине снопа δx ће порасти на $\delta x = \Delta v_x t \geq \frac{\hbar}{2m\Delta x} t$ [0,5п].

Слика 1: Прецесија магнетног момента око магнетног поља у делу задатка под А.

Међутим, размак између два снопа условљен је силом F_x па је након времена t размак снопова дуж x -осе $d_x = 2\frac{1}{2}\frac{F_x}{m}t^2 = \frac{1}{m}|\mu_x|Ct^2$ [0,5п]. Да би разликовали ком снопу честица припада, размак између снопова мора бити већи од ширине снопова, иначе је немогуће одредити колика је x компонента спина атома. Дакле треба да важи $d_x \gg \delta x$ тј. $\frac{1}{\hbar}|\mu_x| \Delta x C t \gg 1$ [0,5п].

- (б) Када атоми пролазе кроз екран, услед ширине процепа, варијација магнетног поља које атоми осећају је $\Delta B = C\Delta x$ [0,5п]. Следи да ће угаона фреквенца прецесије имати расипање од $\Delta\omega = g\Delta B = \frac{\mu_z}{\hbar}\Delta B = \frac{|\mu_x|}{\hbar}C\Delta x$ [0,5п]. Уколико је услов из претходног дела за мерење μ_x задовољен следи $\Delta\omega t \gg \frac{g\hbar}{|\mu|} = 1$ [0,5п] тј. $\Delta\omega t \gg 1$ расипање угла око ког магнетни моменти прецесирају је толико велико да је несигурност при мерењу μ_z јако велика.